

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

810

Vragen van het lid **Van Velzen** (SP) aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer over de *genetisch gemodificeerde hypo-allergene poes*. (Ingezonden 21 december 2004)

1

Wat is uw reactie op het feit dat poezen genetisch gemodificeerd worden om deze geschikt te maken als huisdier voor mensen met een allergie voor poezen?¹

2

Wat is uw reactie op het feit dat een bedrijf zich tot missie stelt om «transgenic lifestyle pets» te ontwikkelen en op de markt te brengen?

3

Deelt u de mening dat nu het Kabinet besloten heeft om in Nederland het genetisch modificeren van dieren voor sport en vermaak te verbieden, in Europees verband erop aangedrongen dient te worden om te komen tot een Europees import- en handelsverbod op deze dieren?

4

Deelt u de mening dat deze kwestie, na eerder de Glofish,² andermaal wijst op de noodzaak om in Europees verband te komen tot een ethisch toetsingskader voor genetische modificatie van dieren? Kunt u uw antwoord toelichten?

5

Op welke wijze heeft u uitvoering gegeven aan uw toezegging gedaan op 17 juni 2004 om in Europees verband een discussie te starten over een ethisch toetsingskader voor genetische modificatie van dieren?³ Wanneer kan de Kamer de resultaten van deze discussie tegemoet zien?

6

Deelt u de mening dat, indien de Europese Raad niet tot overeenstemming komt over een dergelijk toetsingskader, de lidstaten, waaronder Nederland, de mogelijkheid moeten krijgen om op ethische gronden nationale importverboden voor genetisch gemodificeerde dieren in te stellen? Bent u bereid zich daar in Europees verband voor in te zetten en kunt u uw antwoord toelichten?

¹ www.allerca.com.

² Kamerstuk 27 428, nr. 51.

³ Zie noot 2.

Antwoord

Antwoord van minister **Veerman** (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit), mede namens de staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. (Ontvangen 26 januari 2005), zie ook Aanhangsel Handelingen nr. 743, vergaderjaar 2004–2005

1 en 2

Rond genetische modificatie van dieren zijn vele morele vraagstukken.

Ik ben daarom van mening dat een dergelijke ingreep alleen gerechtvaardigd kan worden als hier een substantieel maatschappelijk belang mee kan worden gediend. In dit verband heb ik in het Algemeen Overleg (AO) van 17 juni 2004 over genetisch gemodificeerde huisdieren toegezegd een wettelijk verbod op het vervaardigen van genetisch gemodificeerde dieren voor sport en vermaak in Nederland te bevorderen. Deze toezegging heb ik inmiddels vormgegeven. Eind vorig jaar is het Besluit houdende wijziging van het Besluit biotechnologie bij dieren voor advies bij de Raad van State ingediend. Dit conceptbesluit regelt dat een vergunning voor het verrichten van biotechnologische handelingen bij dieren op grond van artikel 66 van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren alleen verleend kan worden als met de biotechnologische handelingen een algemeen maatschappelijk nut beoogd wordt. Als dit besluit in zijn huidige vorm van kracht wordt, wordt in ieder geval geen vergunning verleend voor het verrichten van biotechnologische handelingen bij dieren ter bevordering van hun sportieve prestaties of ter vermaak van de mens. Dit verbod onderstreept nogmaals het belang van de intrinsieke waarde van het dier. Wanneer men een genetisch gemodificeerd dier wil vervaardigen voor het verwezenlijken van menselijke doeleinden, dan dienen deze een algemeen maatschappelijk nut te hebben om de

inbreuk op de intrinsieke waarde van het dier te rechtvaardigen. Zoals ik heb aangegeven in het AO van 17 juni 2004 (Kamerstuk 24 490, nr. 20), versta ik onder maatschappelijk nut niet het belang van een bedrijf, zoals in dit geval het belang van het bedrijf dat zich tot missie stelt om «transgenic lifestyle pets» op de markt te brengen. Ik kan echter niet uitsluiten dat met het vervaardigen van de hypo-allergene poes, naast het individuele bedrijfsbelang, ook belangen gediend kunnen zijn van algemeen maatschappelijk nut. Ik denk daarbij aan een gezondheidsbelang van mensen die een sterke allergische reactie vertonen als ze in aanraking komen met allergenen afkomstig van poezen. Gelet op dit mogelijke volksgezondheidsbelang, wil ik niet op voorhand uitsluiten dat er in deze casus sprake kan zijn van een algemeen maatschappelijk nut. Ik ben wel van mening dat zeker in deze kwestie een uiterst zorgvuldige en terughoudende opstelling is geboden bij de te maken afweging van het belang van de biotechnologische handelingen voor de mens en de gevolgen daarvan voor het dier. Dit betekent dat ik een eventuele aanvraag voor een vergunning voor het vervaardigen van een genetisch gemodificeerde hypo-allergene poes voor advies zal voorleggen aan de Commissie biotechnologie bij dieren (CBD). De CBD geeft direct een negatief advies als de biotechnologische handeling geen substantieel maatschappelijk belang dient of als er een reëel alternatief voor de biotechnologische handeling aanwezig is. De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zal – mede op grond van de ethische overwegingen die de CBD betrokken heeft bij haar advies – zijn oordeel geven over de ethische aanvaardbaarheid van het vervaardigen van een genetisch gemodificeerde hypo-allergene poes, en vervolgens besluiten om al dan niet een vergunning te verlenen.

3 t/m 6

Bij diverse gelegenheden heeft Nederland er bij de Europese Commissie en de Landbouwrraad op aangedrongen om aandacht te besteden aan de ethische aspecten van genetische modificatie van dieren voor voedselproductie, sport en

vermaak. In het AO van 17 juni 2004 heeft de staatssecretaris van VROM aangegeven dat hij op EU-niveau een discussie zal bevorderen over de wenselijkheid en mogelijkheid om ethische aspecten te laten meewegen bij de beoordeling van aanvragen voor markttoelating van genetisch gemodificeerde dieren op grond van richtlijn 2001/18/EG. Hoewel deze richtlijn (in een overweging) stelt dat lidstaten bij de beoordeling van een aanvraag ethische aspecten in overweging mogen nemen, lijkt de richtlijn geen juridische ruimte te bieden voor een afwijzing op ethische gronden van genetische modificatie van dieren voor voedselproductie, sport en vermaak.

De staatssecretaris van VROM neemt het initiatief om dit voorjaar een EU-workshop te organiseren. Doel van deze workshop is om met andere EU-lidstaten en de Europese Commissie deze problematiek te bespreken, opdat een helder beeld ontstaat van hoe we in Europa kunnen en willen omgaan met de problematiek. De staatssecretaris van VROM zal u de resultaten van de workshop doen toekomen en daarbij aangeven welke vervolgstappen op grond van de resultaten worden ondernomen.

Zoals hierboven aangegeven, zet de Nederlandse overheid zich in om in Europees verband te komen tot een weging van ethische aspecten bij de beoordeling van aanvragen voor markttoelating van genetisch gemodificeerde dieren. Ik ben van mening dat het voorbarig is om reeds nu te pleiten voor een nationaal importverbod, waarbij rekening moet worden gehouden met de beperkte mogelijkheden hiertoe binnen het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.